

vendige Lovforslag, formentlig i en saadan Skikkelse, at man kan vente, at Reformen snart bliver til Virkelighed.

Naar man ved Behandlingen af de fem foreliggende Lovforslag, der sigter til Gennemførelsen af Retsplejeloven, skal træffe Afgørelse om, hvorvidt denne Lov skal træde ud i Livet, maa man formentlig tage Stilling til følgende Spørgsmaal: Hvad vil Reformen koste? Har Statskassen Raad til at afholde Udgifterne? Er Reformen ifølge sit Indhold Bekostningen værd?

Om det første Spørgsmaal, Bekostningen, har der hersket betydelig Uenighed. Meningerne har været saa stærkt delte, at Udgifterne har været anslaaede saa højt som til 5,400,000 Kr. en Gang for alle og aarlig omtrent 3 Mill. Kr., medens der nu af den højtærede Justitsminister ifølge Lovforslaget og Bemærkningerne til dette regnes med henholdsvis omtrent 2 Mill. Kr. og 745,000 Kr. Jeg maa erkende, at det er vanskeligt allerede nu at danne sig en bestemt Mening om disse sidste Beregninger, navnlig for saa vidt angaar de aarlige Udgifter, men jeg maa samtidig udtale, at jeg finder dem i det hele sandsynlige. Jeg ønsker, at dette Spørgsmaal maa blive undersøgt saa nøje, som det er muligt, og jeg er rede til at tage min Del i Undersøgelsen og i Debatten, hvilket dog efter Sagens Natur bedst vil kunne foregaa i et Udvalg. Jeg anser, som nævnt, Beregningerne for at være sandsynlige, og jeg skal til Eksempel nævne, at den højtærede Minister har anvendt en meget praktisk og mod Overskridelser betryggende Fremgangsmaade for at udfinde en forholdsvis betydelig Del af disse Udgifter derved, at Ministeren har afkrævet de paagældende Justitiarier i de kollegiale Retter Oplysning om de forventede Udgifter ved Retterne til Personale, Kontorhold m. v. Til Gengæld vil jeg nævne, at Udgifterne til Politiet antagelig vil blive højere end paaregnet.

Regeringen har i sine Planer angaaende Tilvejebringelse af Balance paa Statsbudgettet regnet med de her omhandlede Udgifter, og da vi formentlig kan gaa ud fra, at Planerne har været rigtige, at Balance paa Budgettet naas, er der ikke i Statens almindelige finansielle Forhold nogen Hindring for Gennemførelsen af Loven om Rettens Pleje paa den nu foreslaaede Maade.

Om Retsreformens Betydning har der, som bekendt, saavel ved vedkommende Lovforslags Behandling i Rigsdagen som senere været ytret meget afvigende An-

skuelser og været ført heftige Debatter. Imidlertid har den almindelige Anskuelse vist efterhaanden fæstnet sig derved, at Loven betyder et meget stort Fremskridt paa et saa vigtigt Omraade, at man nu bør lade Kampen om dens Mangler hvile til et mere belejligt, senere Tidspunkt, og at det nu gælder om at sætte sig fast i den Stilling, som er vundet. Siden kan da Spørgsmaalet om en videre Fremrykning mod Maalet rejses efter en moden Overvejelse og i Henhold til den Anvisning, som gives i Lovens § 1000 eller, om man vil, uafhængigt deraf. Dette er efter min Mening den rigtige Fremgangsmaade. — Loven har desuden den Fordel, at der uden Vanskelighed kan bygges videre paa den, saa at f. Eks. en fuldstændig Adskillelse af Retspleje og Forvaltning samt Anklageprincippet i dets Renhed kan indføres, naar man mener at have Raad dertil. — For øvrigt forekommer det mig, at der maatte kræves meget vægtige Grunde til at kassere denne af Rigsdagen vedtagne og af Kongen underskrevne Lov, forinden den endnu er traadt i Virksomhed, og saadanne Grunde foreligger formentlig ikke.

Efter disse almindelige Udtalelser skal jeg omtale de Lovforslag, som har Reformens Gennemførelse for Øje. Der er for mig efter disse Lovforslags Beskaffenhed ingen Anledning til at komme dybere ind paa dem. Herom gælder det samme som om Spørgsmaalet om Udgifterne ved hele Reformen, at man maa drøfte Sagen nærmere i Udvalg. Der maa man til Eksempel drøfte, om de forskellige Retsafgifter staar i det rette Forhold til hverandre, og om det samme er Tilfældet med de forskellige Lønninger med videre.

Angaaende disse Love i Almindelighed vil jeg i øvrigt sige, at den højtærede Justitsminister har været meget heldig, idet han ved Affattelsen er gaaet frem med Varsomhed overfor de finansielle Følger. Ved en Omordning af saa indgribende og saa vidtrækkende Natur har det sin Vanskelighed forud at bedømme den finansielle Rækkevidde ved de forskellige Foranstaltninger. Det synes derfor rigtigt at begrænse disse Foranstaltninger og dermed ogsaa den finansielle Risiko, dog med tilbørligt Hensyn til det forsvarlige og til, at der ikke skabes nogen Hindring for en senere Udvidelse af Reformen, naar det maatte findes belejligt, — og det er netop dette, der her er gjort. I Samlingen 1908—09 fremsatte den daværende Regering i Landstinget Forslag til de ved Retsplejelovens § 998 foreskrevne